

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ica, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 19.

Brasiovu, 22/10 Martiu, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Lips'a de bucate in unele tienuturi ale Ardélului.

In 5 Martiu a. c. s'a prezentatu la Presidiulu casei deputatiloru o petitiune subscrisa in numele a loru 18 comune din oomitatulu Turdei cerculu Feciu (Vécs). Acelea comune era: Topliti'a, Mesterháza, Idicelu, Palota, Deda, Dumbrava, Feciu, Sacalu, Potocu, Filea, Restosnea, Rip'a de diosu, Disnacu, Huducu, Lueriu, Maierau, Holtmaros, Cueldiu. Substratulu petitiunii era:

Comunele acestea in decursulu an. 1864 suferira infricosiata priu grandina, ploi indelungate, inundari, brume, in catu secerisiulu si preste totu recolt'a loru intréga fú nimicita; deci ele ceru dela senatulu imperialu votarea unui imprumutu din visteri'a statului pre siese ani si numai pre atata precatu se'si póta cumpara bucate de sementia pentru anulu c.; mai oeru earasi, cá contributiunea se o platésca numai dupa secerisiulu din anulu acesta; eara de nu li se voru implini acestea cereri, ómenii voru fi siliti a emigra in Moldova.

Petitiunea era coleptiva si subscrisa de parochi, de primarii (judii, biraii) si notarii comunali. In siedinti'a publica din 9 Martiu substratulu acelei rugaminti se citi si se propuse a se transpune spre pertractare preliminarie si opinare la comitetulu de petitiuni. Deputatulu G. Bariu inse, prin care se presentase acea petitiune la presidiulu casei, aratandu ca coprinsulu ei este de o natura urgenta (grabnica) si ca prin urmare intardiarea ar' aduce periculu, cerú cá se se transpuna deadreptulu la comisiunea finantiala. Cas'a (afara numai de cativa din stang'a) vota in acestu intielesu si asiá petitiunea trecu dreptu la comisiunea finantiala.

Intr'aceea eata ce intreveni.

Dupa tóte acestea póte fi ca ar' crede cineva, cumca pentrucá cele 18 si póte ou ele impreuna alte 80 comune din Ardélu se capet: unu imprumutu dela statu, n'ar lipsi mai multu, de catu in loculu deputatiloru de acum numai cativa declamatori de aceia, carii in adunari publice sunt in stare se vorbésca de cate 5—6 pana in diece ori pe di de omnibus rebus divinis et humanis, si cu atata tréb'a s'a facutu si ardelenii voru capata ceea ce doresce „K. Közlöny“, adica celu pucinu doua milióne, precum au castigatu ungurenii douadiece de milióne.

Ci tréb'a sta cu totulu altumintrea; ear' eu me simtiu indatoratu a face cunoscuta starea lucrului spre a preintimpina o multime de amagiri.

In. Gubernu a emisu catra auctoritatile comitatelorou porunca de datu 18 Ianuaru 1865 Nr. 557, prin care le indátora pe acelea, cá in celu mai scurtu timpu se submita gubernului unu reportu respicatu despre adeverat'a stare a calamitatii, in care voru fi devenitu unele tienuturi in an. tr. prin furi'a si nedreptatirea elementelorou, pentrucá se se póta lua mai departe mesuri spre alinarea acelorou calamitati si cá déca nu mai multu, locuitorilorou se li se dè bucate bune de semantatu, cá asiá se se previna o noua calamitate pe an. ourgatoru. Acea porunca s'a publicatu (?) in „Erdélyi Hétlap“ Nr. 19, cum si in „Korunk“, de s'a mai vediutu si in altu diariu, nu sciú, ca eu nu o am vediutu. Totu asiá nu 'mi e cunoscutu, déca respectivele auctoritati de comitate si voru fi implinitu, séu nu datorinti'a impusa asupra loru. Cea ce sciú curatu este, ca pana in 9 Martiu a. c. aici la Vien'a nimeni nu aflase pe cale oficiós'a nimicu despre calamitatea domnitóre mai alesu in Campi'a Ardélului, ci fiacare isi trasese cate ceva informatiune numai din gazete.

Mai adauge la acestea, ca in petitiunea celorou 18 comune din comitatulu Turdei nici marimea pagubei, nici sum'a de bani ce le ar' trebui loru si nici pretiuiél'a ipotecei nu era aratata si adeverita de locu, si petiunea dice numai: Se ne-

dati bani, cá se ne cumparamu sementia, cá de nu, trebuie se luamu lumea in capu. Inse cati bani? si pre ce ipoteca? séu mai in scurtu, pre longa ce conditiuni? ca de mila nu ceru, si nici voiescu nimicu de pomana, candu au casa si mosii.

Imi aducu bine aminte, ca in Ungari'a inca din Iuniu 1863 s'au dispusu cele mai intinse cercetari privitóre la lips'a ce domnia in o parte a ei. Mai multe auctoritati de ale comitatelorou neprovocate de nimeni, cercetandu si desoriindu la faci'a locului tóta starea de ticalosia, o a submisu regimului; acelasu apoi a tramisa comisarou inadinsu earasi la faci'a locului, carele constatà si autenticà repórtele comitatelorou. Tóte pagubele s'au pretiuitu cu tóta potintiós'a scumpatate; din tóte apoi s'a compusu unu reportu generalu, carele s'a substernutu ministeriului centralu din Vien'a, eara acesta l'a pusu dupa tóte formele pe més'a parlamentului, cerendu pe temciulu lui pe sam'a Ungariei imprumutu: 30 milióne fl. v. a. din care apoi li s'au votatu 20 milióne.

S'a urmatu o asemenea procedura in Ardélu? Au ingrijitu auctoritatile comitatelorou inca din tómn'a trecuta a se conscrie pagubele acuratu si a se face cunoscutu regimului? Nu sciú.

De aici inainte candu se se face asiá ceva? Pre candu se va face, senatulu imperialu va fi inchisu; dieu inse si timpulu semanaturelorou va fi trecut. Cineva me intrebà intr'unu tonu reutatosu: „Nu cumva din comitatulu Turdei főispány, viceispány, szolgabírák inca lipsescu la dieta la „Reichsrath?“ Pentruca remasu numai acela protopopu Iosifu Brancovanu, dela Idicelu“, care face instanti'a la saracii, voaminii. Bine face se dai si la elu érdemjelt.“ —

Se intielege adica de sine si, ca articuli dlu baronu Georgie Kemény dela Feciu, fostulu comite supremu in comitatulu Turdei publicati in „Kol. Közlöny“ au produsu in unele cercuri óresicare sgomotu ou privire la lips'a si saraci'a apasátore asupra unorou tienuturi; ci noi, unele óa acestea se le trecemu cu tacerea, si se cugetamu la mediulóce, cum se se ajute ómenii in fapta, eara nu prin rada omontade si declamatiuni lungi si late, alu caroru principalulu scopu este castigarea de popularitate, fumu de tamaia, aura popularis.

Pana si in Tier'a romanésca sub vechile despotisme vedeai pre la tóte satele atatu asiá numite magasine de reserva séu mai popularu, cosiere, in care se pastrá din anu in anu o catatime órecare mai vertosu de papusioiu pentru casuri de recolta rea si de stricarea sementiei, ci fiacare comuna isi mai avea si cass'a séu cutei'a sa de bani, in catu sum'a totala a acelorou cutei facea pana pre la 1848 cateva milióne de lei.

In Franci'a si pe airea nu numai in anii de lipsa, ci regulatu in fiacare anu se numera pana si claile séu crucile de bucate pe campu, se facu probe prin trieratu, pentrucá asiá se se afle de timpuriu, déca si in care parte a tierii locuitorii se voru ajunge séu nu, pana la secerisiulu viitoru; eara in casu de lipsa indatu sciáu da cele mai intinse dispuestiuni pentru cumpararea si transportarea de cerealii in tienuturile lipsite; eara prefectii si suprefectii, carii aru ne'ingrigi asemenea interese ale locuitorilorou, in 24 óre aru si fi departati din posturile loru**).

G. B.

*) In adeveru, ca ácelu Dn. protopopu a naintatu desu memorat'a petitiune la Vien'a.

***) Tocma pre candu se incheià acésta corespondintia, se spune óa de siguru, cumca respectivele auctoritati aru fi luatou mai multe mesuri pentru constatarea pagubelorou si de se póte, ajutorarea celorou lipsiti. —

Inca ceva despre scóelele populari. (Cap.)

Acésta ordinațiune (publicata in Nr. tr.) s'a dusu catra tóte oficiolatele si magistratele tierii in tóte limbele tierii, si déca se va observá, cugetamu, ca vá fi folosítória, numai se nu o punemu la acte si apoi partile besericásci se astépte iniciativ'a dela cele politice si din contra, ci se lucre in cointelegere armonica, si unde o parte séu alt'a aru observá vreo lasitate séu nebagare de séma, indolintia etc., se faca cuviintios'a aratare.

Acum dara ar' fi timpulu, cá promisiunile ce ni lia facutu Domnulu corespondinte in mai susu amintitulu articulu „Unu cuventu la timpulu seu“, unde dice: „Apoi fiendu ca si asupra nóstra diace o imbulsítória obligatiune in interesulu propriu alu sustinerii nóstre, a redicá catu se póte prin tóte midialócele cultur'a poporului si alu face capace de o viatia politica, oe nu e cu potintia, pana candu elu in privinti'a intieptuale nu se va redica cu totu deadensulu, le damu cuventulu de onóre, oa intieleginti'a si preotimea cea adevérata, care inaintarea si prosperarea scóleloru nóstre nu numai o dorescu, ci pentru aceste se interesese si in fapta, le vá dá totu sucursulu, cá se póta implini aceste olegatiuni“ se le faca inteligenti'a de ale sale si se ne sprijinésca in sfer'a acést'a de activitate, atatu de grea, fiindu ca tíer'a e intinsa, drumurile nesilnice, calatoriile grele si pentru aceea escursiunile nóstre si pe longa tota bunavointi'a se intempla mai raru in un'a si aceeași directiune: Dreptu aceea déca organele politice si preotiesci cari au inspectiune mai tiermurita' si pentru aceea mai usiora, si inteligenti'a nu ne va sprijini dupa putintia, apoi atunci firesce, ca tóta alergarea si ingrigirea nóstra nu vá aduce fructele dorite, pentru ca poporulu nostru nu e destulu de initiatu in cele ce tienu de folosulu lui. Noi dara inca apromitemu ca in catu tiene de sfer'a activitatii nóstre, vomu cautá se observamu tote defectele si dupa potintia se le stirpimu. —

Timpulu in care traimu este fórte seriosu. Nouri preste noui se paru a se inaltia preste orizontulu politicu. Inse totudeuna se avemu de grigia a aduce la valóre, cá pe longa grigi'a lumésca se nu uitamu de grigia familiaria. Educatiunea poporului este oglind'a spiritului, care viatuesce in elu. Cu nobilitarea si redicarea educatiunei, se redica insusi poporulu; cu negrigeria lui cade (si cademu) totu mai aduncu. Oh! de aru patrunde acést'a inimile poporului nostru, mai vertosu ale barbatiloru celoru mai luminati, cá se se interesésa cu mai mare partialitate despre cultur'a si educatiunea lui, si se'lu aduca la trépt'a care i se cuvine, si pre care au statu stramosii lui, carii candu au cuceritu lumea au si inblanditu neravurile propagandu umanitatea.

Mai de parte ne vedemu placutu deobligati a multiemi aceloru Onorati Domni, cari si in timpii, candu noue ne dictá intieptiunea se ne retragemu, cá se nu devenimu in prepusu cá candu amu lucrá, „Cicero pro domo sua“, au mi scatu condeiele sale pentru prosperitatea scóleloru si prin ea pentru cultur'a si educatiunea poporului, si ne vomu tiené de cea mai strinsa si placuta datorintia ai face cunoscuti la locurile mai inalte, in catu adica sucursulu loru vá fi intru adevéru promovatoriu de tréb'a scolare.

In fine dupa ce vedemu, din „unu [respunsu Dlui O ...“ in „G. Trans.“ Nr. 7 din 1865 alu On. Redactiuni, ca D. O — s'aru indoi despre cele amintite in articulu „Icon'a scóleloru elementarie in Nr. 3 alu „G. Tr.“ din acestu anu si l'aru numi tendentiosu, declaramu, ca suntemu gata si cu pericolulu de a veni in prepusu a fi auctorulu articulu „Icon'a —“ a dovedi ca nimicu nu e esageratu intr'insulu. Din ordinațiunea de mai susu se vede ca elu consuna cu reportele nóstre intru tóte, si cele insemnate — ve marturisimu, ca nu sunt culesse de pre uliti, ci vediute cu destula mahnire cu ochii proprii. Nu veti poté crede, dar' e adevéru curatu, ca in satulu K — a trecundu in 4 Dec. dela M.-Osiorheiu catra Turd'a si vrendu se visitesu scól'a, care sta subt unu acoperementu, unita si neunita, amu aflat'o esarendata la unu ingrigitoriu de drumu in starea cea mai dejositoria si murdara, éra doi trei copii intr'o casa tocmai asia de ticalósa, cum éra si dascalulu, care dicea, ca e cas'a lui, si ca comun'a cu preotii s'au invoitu se invetia acolo daindu scól'a in arenda. — Ce vei face aci Domnule O...? amu chiamatu judele inainte; — s'a dusu la Turd'a la tergu; amu chiamatu preotulu — s'a dusu la Turd'a la tergu. — Cu de aceste potu servi de ajunsu, inse fiané destulu un'a, cá se vedemu, catu de reu intrebuintiésa comunele si preotimea neculta cuventulu „autonomia“ si de ce noi avemu lipsa de regimu, si de

puterniculu seu braci in afacerile scolare. Eu dara sunt gata la dorinti'a publicului a justificá cele ronduite, dupa esperienti'a, ce o am culesu in sfer'a scolaria administrativa si de organizatiune, si a aretá. ca fara ajutorulu guvernului vomu avé autonomia, dara scoli neci de cum *).

Dr. Vasiciu.

Resunetu la „Icon'a scóleloru elementare“

articlu publicatu in Nr. alu 3-lea a „Gaz. Trans.“ a. o.

Motto: „Nil vincit nisi veritas, nil salvat nisi charitas.

S. Augustin.

Domnulu corespondinte prin articulu acést'a a voitu a dá publicului romanu cá donu de anulu nou un'a icon'a a scóleloru elementare romane din Transilvani'a si Ungari'a, si aceea voesce a-o asiediá in panoram'a eveniminteloru anului trecutu celu pestritiu. Ci durere! ca d. coresp., séu dupa profesiunea in acestu articulu esercéta — pictore, — n'a datu publicitatei ceva capu-d'opera, decumva nu in maniera, calumniare audacter; oa de si si-a prefíptu de scopu zugravirea unei icóne triste a starei scóleloru nóstre elementare: totusi gustulu esteticu, — care debue se reguledie intreprinderile nóstre, de ori-si-care plésa — n'a debuita se'lu de uitarei, cu atata mai pucinu se'lu vatemé in esecutarea operatului seu; diou: gustulu esteticu, pentruca castele vatemate in consciinti'a chiamarei loru, se voru mangaie cu dis'a strabunului: „Cuivis dolori remedium est patientia.“ — Ér' déca cumva icon'a prin d. coresp. publicului presentata e numai decopiarea unei icóne originale, atunci nu domnulu coresp., ci pictorele originalelui e responsaveru pentru erorile comise in esecutarea icónei spiritului unei natiuni. In icon'a dlui coresp. nuancele infaciesietórie de conclucarea besericaniloru la decadinti'a scóleloru elementare — sunt fórte intunecóse, si vatematórie pentru ochii iubitori de lumin'a dreptatiei; fiinduca d. pictore si-a intinsu penelulu seu in nescari coloru neci decum apte spre depingerea cunoscentiei statului preutiescu facia cu scóelele elementare dovedita, si in urma tóta icon'a s'a si-a stropitu-o d. s'a cu colórea calumniei. — Ci se trecemu la enumerarea partiloru mai detaiata, din cari si-a compusu icon'a s'a cea tragicu-comica. — D. coresp. dice: „in cursu de 14 ani s'au cititu la noi o multime nenumerata de sciri despre scóle, ale caroru astadi neci numele nu se vede, pentruca ele cá scóle n'au fostu infintiate neci odata, era altele au fostu numai efemere, infintiate séu de frica, séu de rusine, pentruca intre 1861 si 1862 se apuna érași cu totulu.“ Mare ai disu d. cor.! dar' pentru-ce n'ai descinsu la specialitati; fi bunu si numescene dieces'a, traptulu séu comun'a, unde ai vediutu astufeliu de fata morgana. Bá, te rogamu! ostenesce de a face acestu servitiu nu noe, ci santei dreptati, si ne numesce in publicu pre acei individi fia besericani, fia mireni, carii au conclucratu la saparea mormentului acestoru scóle!; pentru-ca: „qui b. distinguit bene docet“ bá inca se póte intemplá ca: „divide et vices.“ —

Intr'aceea ai dreptu d. coresp.: oa scóelele romaniloru a locurea si dinlaintu, si din afara sunt desolate; dar' n'ai dreptu de a aserá — far' de a probá — oa preste totu, de óre-ce vino si vedi, ca in dieces'a Gherlei, si crediu ca si in celelalte sunt nu numai comune singuratece, ci trapturi intregi, unde edificiale scolare dupa unu stilu scopului conformu aredicate, sunt bine conservate, si dinlaintu inca dupa cerintiele instructiunei elementare bine mobilisats. — Ér' unde diace caus'a scóleloru desolate o vomu vedé mai la vale. Cumca dascalii sunt platiti reu — ci nu pretotindenea — din acarora nepasare, vederemo. — Inse, cum te lasa anim'a de a inferá scóelele bietiloru romani de asilu pentru tenerii lenesi si stricati, carii voescu a scapá de portarea armeloru; si inca a dice un'a cá acést'a in audiulu lunei; careia lumin'a romanului — pre care a fostu dedata a'lu vedé impresuratu totu numai de intunerecu — si adi i-se pare a fi unu intunerecu grosu, si plinu de naiuca. Cumca profesiunea docentiale nu 'i numai unu scutu in contra portarei armeloru, se fia destulu argumentu acea praxe in dieces'a Gherlei prefacuta in sta-

*) Face mare lipsa de o deslucire in respectulu acesta, cá se ne potemu cunósce poterile si se nu ne poticnimu neci unii neci altii cu daun'a institutiunei poporului. Lucrulu e seriosu si celu mai momentosu; si tocma de aceea ve punemu pe sufletu, cá la atari, a face lumina cu asemeni aratari, cá se potemu da cuique suum si alege lamur'a adevératei si-tuatiuni cu starea instructiunei populare. — R.

tutu diecesanu: cumca la statiunile docentiale pe calea concursului cuprindiende nu se apléca numai preparandi absoluti, si numai in statiunile cu solutiune mai rea prevediute se asiédia teneri absoluti de celea patru clase normale nasaudene, dar' si acestia esaminati de oatra respektiv'a direptiune scolara. — Er' ómeni stricati nu numai intre docenti, ci si intre membrii unei facultati aoademice inca se afla. — Neci aceea asertiune a dlui oor. se póte aplecá generalminte la tóte scólele elementari romane: cumca docentii tragu solutiune stipulata prin contractu între comuna si docente incheiatu: de óra-ce soiu trapturi intregi prevediute cu contracte docentiale generale, nu de persóna docentelui, ci de statiune statornicesce legate. — Mai incolo te incumeti a dice: „oa dascalii destoinicii — vinu adesea in colisiune cu parochulu, séu si cu protopopulu, numai pentruca séu unulu din acesti'a, séu amendoi sunt nisce idioti“ s. o. l. Értami d. coresp. ! déca voiu marturisii in amaratiunea sufletului meu celu de romanu, nascocitoriulu acestei invinuirii nebasate este unu pesimistu incarnatu; de óra-ce, pentruca vreunu protopopu séu parochu nu 'si-corespunde totudeauna — póte pentru impregiurarile impedeatórie singuru densului cunoscuté, — chiamarei s'ale — cu tóta acurateti'a — facia cu scólele elementare —: se incumeta ai nomenclatá pre toti 'idioti'. — In locu de a respinge acést'a péta depre caracterulu si numele preotimei romane cu alte argumente, 'ti respundu cu aceea adevérata fapta complinita: Cumca romanulu, ca este si elu ceva adi in lume, si cumca n'a apusu si numele lui cu totulu depre surfaci'a pamentului, o póte multiami singuru preotimei s'ale pre carea d. coresp. nu sciu proprio motu, séu dupa altii — o-a botesatu inaintea lumei de 'idiotu'. Preotimea cea sermana romana in trecutul celu funestu printre tóte furtunile sortiei apasatórie ne-a conservatu limb'a si natiunalitatea. Séu spunemi d. coresp.: ca cine altii? Cu aristocratiu nu se póte falu romanulu in tempurile trecute, ca cei mai multi catu au saritu din 'cioreci in nadragi' au si trecutu in castrele vecine; pentruca pelea de cane nu suferiea numele de romanu. —

Singuru nevedint'a, si prin d. coresp. pana la batujocura dediosit'a preotime a pastratu in senulu ei celu acoperitu cu ciundra (sacumanu) scumpulu focu alu amórei natiunale, si cu schinteile lui cele sante a acitiatu semtiulu natiunale si in sufletulu generatiunei moderne romane. — Cati barbati, inffacarati natiunalisti ne-a crescutu preotimea cea 'idiotu'; ba cutezu a dice: ca cea mai mare parte a antesignaniloru devoltarei natiunei romane, sunt crescuti pela scóle cu prescur'a si malaiulu preotimei scaldatu si fragmentatu in lacremile apasarei, si ale dorului de unu viitoriu mai ferice! — Ce a facutu preotimea romana pela 1848 pentru consolidarea tronului si pentru aperarea adevératului bine alu patriei si salvarea vietiei numelui de romanu, vorbésca istori'a, acésta martora credintiósá a suferintieloru romanului! Ce a facutu preotimea romana mai vertosu dela 1861 incóce in terenulu lupteloru politico-natiunale dovedescu chiaru faptele próspete, ea a vestitu poporulu romanu nu lumai evangeli'a mantuirei sufletesci ci dupa chiamarea ei „Preoti cu crucea in frunte“ a vestitu poporulu insetatu de lumin'a vietiei natiunale — si evangeli'a emanciparei din starea dediositória a sclavismului spirituale si politico-natiunale; a adusu pre romanu la cunoscenti'a de sene, si a pusetiunei s'ale politico-natiunale; a sternitu si redeseptatu — din letargi'a secliloru — in anim'a poporulu semtiulu natiunale. — Rostulu preotimei celei 'idioté' a insufletitu pre poporu: cá se 'si-aléga de reprezentantii doreriloru si raneloru s'ale celoru secularie la diet'a tieriei pre barbatii loru cei demni de tóta increderea. Si pentru tóte fatigie s'ale preotimea romana dela vecini a meritatu in respalata nomenclatura de 'bujtogatoi' éra dela casnici numele de 'idiotu'. — (Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 19 Martiu. Unu telegramu ne aduce o scire fórte trista din Bucuresci, cumca topinduse deodata néu'a, ce cadiuse in septemanile trecute intr'o cantitate miraculosa, apele au crescutu atatu de infricosiatu, incatu Bucurescii au suferitu mai multu decatu cu ecsundarea din anulu trecut. Ómenii in unele parti scapara numai pe acoperisiulu caseloru de inecare si ap'a a adiinsu pana in strat'a franciosésca aprópe de lipscanii. Danna s'a facutu fórte multa. — Strabunii nostri orá renumiti in tóta lumea dupa apeduptele si canalele ce le construia pentru derivarea apelor. É lucrú de mirare; ca pe longa enormele sume de bani ce s'au spendatu pentru scopuri de acestea, fratii nostri, nepotii loru, inca nu sau asecuratu neci de ecsundarea Dimbovitii prin capitala Romaniei!!

— Cu viaa bucurie primiramu I-lu Nr. din unu diurnalu nou romanescu numitu „Trompet'a Carpatiloru“, care substitue pe „Bucimulu“ ce fú supresu, si indemniséa pe lectorii aceluia. Ese de 3 ori pe septemana totu in acela si formatu si cu 20 fl. m. a. pe siese luni in Austri'a. Pe catu de mare ne a fostu dorerea pentru supresiunea cea preste pitioru a „Bucimului“ pe atatu de mare ne e acum temerea, ca dupa verb'a ce continua „Trompet'a“ se va periclitá si acestu diurnalu, care, luandu unu tonu mai multu de unu consultatoriu cu abnegare de sene si uitare de injuriile trecute, decatu de resbunatoriu; si mai imbracanduse si intr'o seriositate resoluta a combate numai intre marginile legii, sustatóre vitiulu si nemoralitatea, calcoarea de legi indiferentismulu in binele nationalu si neactivitatea, mai rarindu cu personalitatile, ci premergendu cu ecsemplu la o stricta conservare si aperare a legiloru in fiintia, ar' face si pentru sene si pentru viitorulu Romanimei unu servitiu nepretiuibilu, impreunatu si cu o viéti'a mai indelungata decatu cum fú cecea a „Bucimului“. Intr'unu articulu „Pres'a in Romani'a“ caracteriséa „Trompet'a“ partidele in tíera, cumca acestea sunt numai doua, partit'a multiamitiloru, cari mananca bugetulu, si partit'a nemultiu-mitiloru, cari nu potu se manance bugetulu statului, dupa care apoi clasifica si diurnalele. — „Trompet'a“ adevérsa si scierea, cumca curtea criminala din Iassi s'a casatu din caus'a procesului de asasinatu alu Vasile Moscu, fiinduca a protegeatu crim'a. Asia se si numira noi membrii la curtea criminala din Iassi.

— „Kr. Z.“ reportésa, ca o societate de bancheri straini ambla dupa concessiune spre a cladi drumulu de feru dela Bucuresci la Ploesti, Buzeu si graniti'a austriaca.

— Principele a mai denumitu senatori pe dd. Cantacuzinu, Plagino, ginerele Pr. Stirbeiu, Costaforo si Germanu, personalitati a caroru de numire a facutu impresiune buna in boerii vechi. —

FRANCIA. Parisu. In fruntea evenimenteloru politice ce se afla in Franci'a la ord. dilei, e desbaterea adresei in senatu si pregatirea celeilalte a corpului legislativu, ér' alu 2-lea evenimentu e pentru Bonapartismu marea perdere prin mórtea ducelului de Morny, care dela restaurarea imperiului a fostu drépt'a cea credintiósá alu Napoleonu. Unu barbatu cá Morny a fostu in stare a straformá in doliu nu numai famili'a imperatésca, ci si poporulu Parisului, care luà parte intr'unu numeru fórte mare la ultim'a i onóre, decatu care mai stralucita si mai pompósa numai cea de suverani póte se fia.

Morny a fostu fiulu c. Flahault si alu reginei Hortense din Olandi'a cá frate masteru alu imperatului Napoleonu III. Nascutu in 23 Oct. 1811 luà servitiu militariu, in 1842 fú alesu de deputatu in camera si spriginiea ministeriulu lui Guizot; in 1848 fú membru alu constituantei si dupa aceea alu adunarii legislative. In 2 Dec. 1851 lu denumi Napoleonu min. de interne; in 1852 si dede dimisiunea si in Martiu deveni membru alu corpului legislativu. In 1853 senatoru si in 1854 in Nov. presiedinte alu corpului legislativu. In Maiu 1856 solu in Petruburgu. de unde intorcunduse in 1857 remase pana adi presiedinte alu corpului legislativu si in 1858 si membru alu consiliului secretu. Elu a scrisu mai multe brosiure, mai vertosu despre economia si fú man'a drépta a imperatului. Cu acest'a perdú Napoleonu alu 3 barbatu, care lu spriginia in planurile s'ale, ceilalti doi erau Mocquard si Billault, cari se numia si triumviratulu Bonapartismului. —

Franci'a mai tramite 10.000 ostasi la Mecsico. —

— Imperatés'a Eugeni'a a emisu catra tóte suveranele Europei fora osebire de confesiuni o circularia, in care le provóca la ajutoriu comunu pentru restaurarea bericeei Santului Mormentu. Cercularea descrie miserabil'a stare a coperisiului Sant. Mormentu in catu nu mai póte da nece o scutintia la cei ce lu cercetésa, enarandu, ca latinii de multu reedificasera cuperisiulu séu cupol'a, prevedienduo cu in scriptiuni si simbole, cari improspeta memori'a unei protie, ce o avea ei in folosirea S. Mormentu. In 1808 dearse coperisiulu, si avendu atunci grecii o influentia precumpanitória in Palestin'a, s'au folositu de timpu si au restauratu coperisiulu, folosindulu cu eschiderea latiniloru si prevediendulu cu simbolele loru. Astadi stau grecii si latinii in cértá. Estia ceru a se restaura cupol'a cum era in an. 1808, grecii inse voiescu restaurarea asia, incatu ei se aiba unu dreptu de proprietate. Franci'a si Rusi'a s'au incercatu a compune cért'a si in 5 Sept. in cointielegere cu Turci'a au suscrisu unu protocolu, care cuprinde conditiunile, cá cu poteri comune se se restaurese cupol'a, inse unii esplicandu altmintrene unele puncte, candu erau planele gata, ér' se esoara certele si cupol'a amenintia cu ruinare. Reulu se totu mai maresce pana la scan-

dalu. Cum se se puna capetu acestui reu? O imperatésa pia S. Elena mam'a imperatului Constantinu fù cea d'antaia, care lasà a se derima templ'a pagana de pe S. Mormentulu si redicà Sanctuariulu menitu spre a cuprinde si scuti S. Mormentu. „De ce se nu se reunésca érași suveranele tuturor tiereloru crescine insufletite de acelasiu ecsemplu renumitu spre a pune capetu opului acestuia cu conditiuni demne de ele si de crestinatate, unde diplomati'a pana astadi remase fora a scóte lucrulu la vreunu resultatu?“

Cine siar' astupá urechi'a de vocea lor, déca ele de parte de totu spiritulu de cërta, luandu pusetiune cu totulu ferita de politica, in numele amórei si alu pietatii crestinesci, ar' vre asi indreptá vocea emitendu una proclamare la toti credintiosii de pe totu rotogolulu pamentului pentru unu scopu, care tuturor trebue se fia asemené de pretiosu. „Dupa acést'a isi descopere parerea, ca pentru-cá opulu acést'a se corespónda pe deplinu spiritului pacificarii crestinesci, de care e inspiratu, ar' trebui, cá cu vói'a inaltei Porti se se redice si éra beseric'a S. Mormentu, asia de mare, incatu se fia locu in ea pentru tóte confesiunile; o capela si unu ceriu pentru latini, alta si unu ceriu pentru greci si ceriulu capitalu se fia deschisu pentru fiacare; cá intratulu la S. Mormentu se fia tuturor credintiósiloru inlesnitu, si se nu nasca certe striatióse. Pentru planuri se se faca concurse, ér' pentru spese se se faca colecta cu subscriptiuni si in frunte cu buna séma se voru subsorie tóte suveranele crestine.“ A-césta cercularia, acum, inca'si are insemnatatea sa. —

ITALIA. Rom'a. P. S. S'a Pontificele romanu primi in audientia in 28 Fauru pe toti catolicii straini, ce se aflá in Rom'a, si la adres'a lor de aderintia dede unu respunsu de fórté mare importantia, fiindu-ca cuprinde deslucirea celor mai ponderóse si mai delicate puncte, ad. ce e credinti'a si cum sta ea facia cu politic'a inalta. Dupa diurnalulu „Vaterland“ responsulu Papei e acesta:

„Credinti'a cuprinde tóta sciinti'a omenésca in invetiatur'a, care ni a descoperitu o Isusu Christosu; credinti'a nu concede neci unu compromis (invoiéla), neoi o negociatiune, neci o disputa, ea din natur'a s'a e eschisiva.

„Amorea din contra e expansiva, ea se estinde preste totu; amórea nóstra nu sta in spiritulu concessiuniloru, care tientescu spre a mediuloci egalitatea retacirii si a adevérului; ci amorea nóstra e acea virtute dumnedieésca, care face, cá se iubimu pe deaprópele pentru Dumnedieu.

„De acést'a amóre imbólditu, credu, ca trebue se deslucescu si se luminesu lumea despre principiile adevérului si ale dreptatii. Misicatu de acést'a iubire amu emis eu enciclic'a.

„Inse pentru-cá se potu vorbi cu acea libertate, care se cuvine unui Vicariu alui Isusu Christosu, dupa cum ati disu domniavóstra, elu (Vicariu) trebue se aiba unu spatiu liberu, unu locu, unde nu e impedecatu, unde e nedependentu (neatarnatoriu) de Poternic'ii acestei lumi.“ — In pucine multe.

AMERICA. Scirile novissime din 25 Febr. din campulu resbelului anuntia, ca armat'a staturiloru unite a luatu si cetatea Wilmington; ér' confederatii dupa o lupta de 2 dile parasira cetatea in poterea noptii. Gen. Terry i urmaresce si se crede, ca Richmondu inca va cadé. Acestea invingeri republicane sunt cu buna séma caus'a, ca Franci'a tramite cele 10.000 de ostire la Mecsico si ca Angli'a iea mesuri aparatórie. Se crede ad., ca republicanii invingundu pe confederati, voru dá mana de ajutoriu republicanului mecsicanu Juarez, spre a impedecá solidarea monarchiei redicate in cóstele s'ale.

Novissimu. In siedinti'a senatului imperialu de sambata se primi proiectulu pentru continuarea redicarei contributiunei pe 3 luni. In caus'a esplicarii § 13 din constit. imp. se va alege unu comitetu; si petitiunea celoru 18 comune din comitatulu Turdei pentru ajutoriu din visteri'a statului s'a predatu cancelariei de curte reomandanduse consideratiunei aceleiasi dupa catu ei concede cerculu ei de activitate. Va se dica, ca economistii dela bugetulu imperialu vreau se faca economia facia cu Ardélulu si candu acesta s'ar amenintia de fómete. —

Archiducesa Gisela, fiendu cercata de o bóla grea se afla acum mai bine.

Brasiovu 22 Martiu. Siedinti'a ecs. ord. a comunitatii centumvirale de astadi a fostu fórté importanta, pentruca se pertractà cestiunea dotatiunii scóleloru populare. Dupa mai multe desbateri la votisare din 42 votanti de facia 34 votara pentru dotarea scóleloru, ér' 8 in contra. La intrebarea a 2-a facuta de d. oratoru déca acést'a dotatiune se se dè numai pe 3 ani séu pentru totudéuna, dupacum se declarase ddni Demetriu Nicolau si Apostolu E. Popu in comitetulu resp.? Majoritatea comunitatii s'a invoitu numai pe 3 ani, incheiandu si protocolulu in sensulu acést'a.

A 2 a intrebare fù caus'a petitiunii romaniloru din Brasiovu in caus'a administrarii veniteloru comune sucSORISA de reprezentantii comuneloru besericesci, cari representésa pe toti romanii din Brasiovu, cá unii ce sunt alesi de densii. D. oratoru Greissing botesà acést'a petitiune cá cum ar' fi facuta numai de 36 particulari, si sculanduse actuariulu Wächter si arata parerea, cumca d. Apostolu E. Popu cá membru alu comunitatii póte se fia de facia, nu inse si cá subscrisu acuatoriu. Dlu Apostolu E. Popu face esceptiune in privinti'a numirii: „petitiunea celoru 36 individi“ roganduse a se luá la protocolu, ca pe cei subscrisi la aceea petitiuni se-i privésca cá reprezentanti ai celoru 4 comune besericesci si totuodata cá reprezentanti ai celoru 10,000 romani de pe teritoriulu Brasiovului. — Resultatulu la acést'a nu se scie.

Nro 91/praes. 1865.

Publicare de licitatiune.

Fontan'a minerale din Sangeorgiulu romanu, districtulu Naseudului, care é proprietatea acelei comuni, se va esarendá dinpreuna cu localitatile de scalda si cu tracteri'a, oe se afla longa acelea, in calea licitatiunei celoru ce voru dá mai multa, pre tempulu din 1 Maiu pana in 31 Decembre 1865.

Cei oe voiescu a intreprinde acést'a arenda, sunt invitati a se provedé: cu vadiulu de 50 fl. v. a. in bani gata, apoiu cu atestatulu despre posibilitatea de a poté implini obligamentele arendatóriei, cari se le céra dela antistele comunei unde locuesce, si sunt de a se intari din partea anctoritatei competente politice, si apoi a se infaciosiá la actulu licitatiunei séu in persóna séu prin representante, provediutu cu plenipotentia legalisata prin judecatoria, luni in 3 Apriliu 1865 la 9 óre ante meridiene in cancelari'a oficiului comunale alu Sangeorgiului romanu, unde si conditiunile licitatiunei se afla depuse spre public'a privire. —

Oferte scripturistice nu se voru considerá. —

Cine voiesce a licitá in nomele mai multora, are se produca una plenipotentia subscrisa de toti consocii sei cu man'a propria, si provediuta cu legalisarea judecatorésca, si se o predé la man'a comisiunei licitatorie.

Naseudu 28 Februarua 1865.

Dela presidiulu districtului.

3—3

Vice-capitanulu diriginte: Lucchi mp.

Publicatiune.

Dupace statutele si conditiunile de asigurare ale societatii actionarie pentru asigurarea de focu „Victoria“ in Clusiu s'a aplacidatu dinpartea in r. cancelarie aul. trans. in 7 Martiu a. c. Nr. 854, si institutul acést'a a primitu concesionea definitiva pentru cuprinsulu intregi monarchie austriace, comitetulu intemeitoriu alu societatii acesteia si iea onórea a invitá pe tit. ddni actionari la adunarea generala constituanta, care se va tiené in 28 Martiu a. c. in localulu suscrisei societati in Clusiu strad'a de mediulocu 457.

Actionarii absentii se potu representá prin actionarii indreptatiti la votisare; unu reprezentantu séu plenipotentu cá acést'a totusi nu poté eesercé dreptulu mai multu decatu pe 10 voturi cu alu seu cu tota. Plenipotentii trebue se-si dé inlaintu in diu'a inainte de adunarea generala plenipotentiele loru legale la presidiulu comitetului.

Actionarii séu reprezentantii loru pentru intrarea in adunarea generala au a aratá o carte de legitimiatiune, care se va face de catra presidiulu comitetului, si care va cuprinde nomele si starea proprietariului, numerulu si catimea actieloru reprezentate.

Conformu cu aceste determinatiuni se face cunoscutu domniloru actionari, cumca cartea de legitimiatiune si o potu redicá in diu'a premergatória adunarei generale dela comitetulu intemeitoriu in Clusiu.

Actionarii seu persónele apte de reprezentantu dupa statute, cari voru se reprezenteze pe alti actionari la adunarea generala se potfescu a si tramite celu multu pana la 27 Martiu plenipotentiele la comitetulu intemeitoriu in Clusiu. Obiectele de pertraptare in adunantia generala sunt 1) publicarea statuteloru, 2) alegerile organeloru administrative conforme statuteloru.

Clusiu in 7 Martiu 1865.

Comitetulu intemeiarei societatii asigurarii de focu „Victoria.“